

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrası
“Makroiqtisodiyot” fanidan 2025/2026-o‘quv yili yozgi semestrda yakuniy imtihon (test)da
tushadigan savollar ro‘yxati

1. Mamlakatning milliy boyligi ta’rifi qaysi javobda to’g’riroq va to’laroq berilgan?
2. Nominal YaIM:
3. Real YaIM:
4. Iste'mol narxlari indeksi
5. Asosiy makroiqtisodiy ayniyat anglatadi:
6. Mamlakat iqtisodiyotining holatidan qat'y nazar muomaladagi pul massasining hajmi doimiy ravishda yiliga 3-5 % ga o'sishi iqtisodiyotning barqarorligi asosi bo'ladi degan ta'kid ta'luqli:
7. Yaqin orada yana ish olishga umid qilayotgan odam:
8. To'liq bandlik sharoitidagi ishsizlik darajasi (tabiiy ishsizlik darajasi):
9. Agar haqiqiy YaIM potentsiyal YaIMga teng bo'lsa, u holda
10. Iqtisodiyotning pasayishi tufayli ishini yo'qotganlar qaysi toifaga kiradi?
11. To'liq bandlik sharoitida friksion ishsizlik bo'lishi kerak
12. Oukun qonuniga binoan haqiqiy ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlik darajasidan 2% oshishi YaIM real (hakikiy) hajmini % hisobida uning potentsial miqdoridan orqada qolishiga olib keladi
13. Oukun qonuniga binoan haqiqiy ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlikdan 3% ga ortishi YaIM real (haqiqiy) hajmini % hisobida uning potentsial miqdoridan orqada qolishiga olib keladi
14. Agar iste'mol baholari indeksi o'tgan davrga nisbatan o'sgan bo'lsa, unda YaIM deflyatori
15. Agar nominal daromad 5% ga, baholarning umumiy darajasi esa 10% oshsa, u holda real daromad:
16. Nominal foiz stavka 20% ga teng, inflyatsiya darajasi yiliga 15% ga teng bo'lganda, real foiz stavka teng bo'ladi
17. Inflyatsiya sur'ati yiliga 10% teng bo'lsa, narxlar darajasi necha yildan keyin ikki baravarga o'sadi
18. Inflyatsiya sur'ati yiliga 4% ga teng bo'lsa, narxlar darajasi necha yildan keyin ikki baravarga o'sadi?
19. Filips egri chizig'i:
20. Filips egri chizig'ining zamonaviy talqiniga ko'ra, inflyatsiya darajasi quyidagi bilan musbat bog'liqlikka ega
21. Kutilayotgan inflyatsiyaning o'sishi (inflyatsiya darajasi vertikal o'qda ko'rsatilganda) Filips egri chizig'ining siljishiga olib keladi:
22. Iqtisodiy agentlar kutilayotgan inflyatsiya o'tgan yilgi inflyatsiya darajasiga teng bo'lishiga asoslanib hatti-harakat qilishsin. Bu holatda, fiskal yoki monetar siyosatning o'zgarishi natijasida, iqtisodiyotning (ishsizlik darajasi tabiiy darajaga teng bo'lgan) uzoq muddatli muvozanatning yangi nuqtasiga tomon harakati iqtisodiy agentlar ratsional kutish kontsieptsiyasiga mos hatti-harakat qilishgan sharoitdagiga nisbat:
23. Shaxsiy tasarrufdagi daromad va YaIM miqdorlari o'rtasidagi farq iqtisodiy pasayish davrida qisqaradi va iqtisodiy yuksalish davrida kattalashadi, chunki
24. Inflyatsiyaning 1 %ga qisqarishi real YaIMning 5 %ga qisqarishini, aynan shu davrda ishsizlik darajasining tabiiy ishsizlik darajasidan 2 %ga farq qilishi YaIMning 2 % ga o'zgarishini keltirib chiqaradi. Inflyatsiya 3 foiz punktga qisqarsa davriy ishsizlik darajasi qanchani tani tashkil etadi?

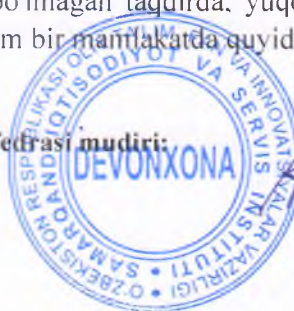
25. Iqtisodiyotda bandlilik darajasining oshishi olib keladi:
26. Pulning miqdoriy nazariyasi tenglamasidan keltirib chiqarilgan yalpi talab egri chizig'i to'g'risidagii quyidagi ta'kidlarning qaysi biri noto'g'ri?
27. Iqtisodiyotda pul taklifi ko'paysa:
28. Agar narxlar va ish haqi qisqa muddatda qayd qilingan (o'zgarmas) va uzoq muddatda o'zgaruvchan bo'lsa, u holda:
29. Klassik model ko'zda tutadiki, yalpi taklif (AS) egri chizig'i:
30. Iqtisodiyotda inflyatsiya sur'atining keskin oshishi ijtimoiy dasturlarni amalga oshirishi sababli davlat xarajatlarining ortishiga bog'liq degan ta'kid:
31. Yalpi taklifning Keynes modeli ko'zda tutadi:
32. Real yalpi ichki mahsulot hajmi va baholar darajasining bir vaqtda pasayishi klassik model bo'yicha quyidagicha tushuntiriladi:
33. Baholar darajasi o'zgarmagan holda YaIMning pasayishi klassik model bo'yicha quyidagicha tushuntiriladi:
34. Yalpi talabning bahodan boshqa omillari o'zgarishi natijasida:
35. AD egri chizig'ining chap va o'ng tomonga suriladi baholar darajasiga ta'sir etmaydi, agar:
36. Agar baho darajasi oshsa, ishlab chiqarish pasayadi, bu holat AD –AS modelida izohlanadi:
37. AS egri chizig'i Keynes kesimida
38. Hukumat ishlab chiqaruvchilarga subsidiyalarni oshirdi. Bu yalpi taklif (AS) egri chizig'i holatida qanday aks etadi?
39. Iqtisodiyot ASning klassik kesimida bo'lganda, AD ning o'sishi quyidagiga olib keladi:
40. Yalpi talab AD egri chizig'i bo'ylab pastga-o'ngga siljiydi, agar:
41. Yalpi talab AD egri chiziq bo'ylab yuqoriga-chapga siljiydi, agar
42. Yalpi taklifning Keynes kesmasida:
43. Yalpi taklif egri chizig'ining klassik kesimida AD egri chizig'ining yuqoriga surilishi (yalpi talabning oshishi) olib keladi:
44. Yalpi taklifning klassik modelida:
45. Davlat xarajatlarining o'sishi natijasida uzoq muddatda ishlab chiqarish va narxlar darajasi qanday o'zgaradi?
46. Umumiy makroiqtisodiy muvozanat-bu:
47. Yalpi taklif egri chizig'ining qaysi kesimi iqtisodiy pasayish va to'liq bo'lmagan bandlilik holatini aks etiradi:
48. Agar dastlab iqtisodiyot uzoq muddatli muvozanat holatida bo'lsa unda neft narxlarining o'sishi natijasida kelib chiqqan taklif shoki qisqa muddatli davrga olib kelishi mumkin:
49. Agar iste'molchilar tasarrufdagi daromadlaridan joriy iste'molga qilinadigan xarajatlari ulushini ko'paytirsalar, qisqa davrda:
50. Yalpi talab egri chizig'i suriladi:
51. Avtonom iste'mol:
52. Akselerator modeli ifodalaydi
53. Keynes modeliga ko'ra:
54. Keynesning makroiqtisodiy muvozanat modelida YaIMning muvozanatli darajasi, bu
55. Agar «yopiq» iqtisodiyotda investitsiyalar, soliqlar va davlat xarajatlari doimiy bo'lsa, u holda rejali xarajatlar grafigi:
56. Agar daromadlar rejalashtirilgan xarajatlardan kam bo'lsa, u holda firma ishlab chiqarish hajmiini ko'paytiradi, chunki rejadan tashkari mahsulotlar miqdori (ularning zahirasi):

57. Agar iste'molga chegaralangan moyillik o'zgaras bo'lsa, daromad ortishi natijasida Keynes modelida:
58. Quyida keltirilganlarning qaysisi avtomatik barqarorlashtirgich hisoblanmaydi?
59. Qisqa muddatda iste'molga chegaralangan moyillik uzoq muddatdagi iste'molga chegaralangan moyillikka nisbatan:
60. Iste'mol funktsiyasi $C=100+0,8(Y-T)$ ko'rinishiga ega. Davlat xarajatlari 1 mln. so'mga o'sdi. Natijada muvozanatli daromadlar darajasi:
61. Agar daromadlar rejalashtirilgan xarajatlardan yuqori bo'lsa, u xolda firgma ishlab chiqarishini qisqartiradi, chunki rejadani tashqari mahsulotlar miqdori (ularning zahirasi)
62. Agar soliqlar 100 birlikka ko'tarilsa, foiz stavkasi o'zgarasdan qolsa, iste'molga chegaraviy moyillik 0,6 ga teng bo'lsa keyns xochini qo'llagan holda hisoblangan ishlab chiqarish hajmi
63. Agar (naqd pul / depozit) koeffitsienti pasaysa, boshqa sharoitlar o'zgarmagan holda:
64. Agar (naqd pul / depozit) koeffitsienti pasaysa, boshqa sharoitlar o'zgarmagan holda:
65. Pulga tansaksion talab o'sadi, agar:
66. Pulga bo'lgan transaksion talab:
67. Pulga spekulativ talab o'sadi, agar:
68. Pulga transaksion talab kamayadi, agar:
69. Pul-kredit siyosatining eng zamonaviy va bozor iqtisodiyotiga xos usuli:
70. Markaziy bankning quyida keltirilgan operatsiyalaridan qaysisi muomaladagi pul miqdorini ko'paytiradi:
71. Qaysi hodisani o'rganish makroiqtisodiyotning asosiy masalalaridan biri hisoblanadi:
72. Makroiqtisodiyotda qaysi ishlab chiqarish omili yaqindan o'rganiladigan ob'ektlardan biri hisoblanadi:
73. Makroiqtisodiyotning o'rganish predmeti nima:
74. Qanday hodisa inflyatsiya deb ataladi:
75. Zamonaviy makroiqtisodiyotning asosiy usuli nima:
76. Makroiqtisodiyot qachon fan sifatida paydo bo'lgan:
77. Keynsning qaysi g'oyasi "Keyns inqilobi" deb nomlangan:
78. Yakuniy mahsulot va xizmatlarning nafaqat mamlakat ichida, balki undan tashqarida ham yaratilgan qiymati deyiladi:
79. Deflyator nimani o'lchaydi?
80. Milliy daromad qanday o'lchanadi?
81. Yalpi ichki mahsulotning xarajatlar bo'yicha hisobiga nimalar kirmaydi:
82. Amortizatsiya ajratmalarini olib tashlagan holda pul shaklida hisoblangan tovar va xizmatlarning butun yillik oqimi:
83. Mamlakatimizda ishlab chiqarilgan yakuniy mahsulot va xizmatlarning qiymati:
84. Milliy daromad hajmini aniqlashda quyidagi miqdorlardan qaysi biri ishlatilmaydi?
85. Milliy daromad bu:
86. Hisoblashda yalpi xususiy investitsiyalar hisobga olinadi:
87. Agar o'sha yili real YaIM 6% ga, aholi soni esa 3% ga kamaysa, u holda:
88. Oshxona sikllari nima deb ataladi?
89. Iqtisodiyotning bir inqirozdan ikkinchi inqirozga o'tish va rivojlanish davri qanday nomlanadi va barcha bosqichlarni o'z ichiga oladi:
90. Milliy iqtisodiyotdagi nomutanosiblik deyiladi:
91. Qaysi ishsizlik iqtisodiy o'sish uchun xavfli emas:
92. Mehnat bozorining yetarli darajada samarali tashkil etilmaganligi natijasida yuzaga keladigan ishsizlik:

93. Inflyatsiyaning qanday turlari mavjud:
94. Quyidagilardan qaysi biri iste'mol hisoblanadi?
95. Umumiy iste'molning ixtiyoriy daromadga nisbati qanday?
96. Qanday investitsiyalar induksiya deb ataladi:
97. Investitsiyalar hajmining o'sishi va ishlab chiqarish (daromad) hajmining o'sishi o'rtasidagi nisbatni tavsiflovchi ko'rsatkich qanday nomlanadi:
98. Umumiy ta'minot -:
99. Yalpi taklif egri chizig'ining qanday segmentlari mavjud?
100. G'ildirakning orqaga emas, oldinga aylanishiga imkon beruvchi mexanizm:
101. AD egri chizig'i:
102. AS egri chizig'i:
103. $MPS=1/5$ bo'lsa, multiplikator qancha bo'ladi:
104. Keyns nazariyasi qanday qiyin xulosaga keldi:
105. Keyns nazariyasiga ko'ra yalpi taklif egri chizig'i nima?
106. Keynschilarning fikricha, yalpi talab:
107. Soliqlar to'langandan keyin daromadning har qanday o'zgarishi uchun iste'mol qilish va jamg'armaga (MPS) marjinal moyilliklarning yig'indisi qanday bo'lishi kerak:
108. Pul bozori quyidagi hollarda muvozanatda bo'ladi:
109. Tijorat banklari quyidagilardir:
110. Iqtisodiyotga davlat aralashuvi zarurligini birinchi bo'lib kim asoslab bergan:
111. Davlat aralashuvisiz bozorni o'z-o'zini tartibga solishning asosiy salbiy tomoni nima?
112. Davlat daromadlarni taqsimlash muammosini qanday hal qiladi:
113. Bozor iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solishning qaysi usullari ko'proq qo'llaniladi:
114. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning qaysi modeli Ikkinchi jahon urushidan keyin ko'plab mamlakatlar tomonidan qabul qilingan:
115. Moliyaviy siyosatning ta'siri qanday?
116. Qisqartiruvchi fiskal siyosat nimaga qarshi kurashishga qaratilgan:
117. Xarajatlar va soliqqa tortish bo'yicha davlat siyosati deyiladi:
118. Agar iqtisodiyot muvozanatda bo'lsa, u holda:
119. Moliyaviy siyosatning asosiy shakllari qanday:
120. Qaysi amerikalik olim soliqlarni kamaytirish natijasi iqtisodiy tiklanish va davlat daromadlarining ko'payishi ekanligini isbotladi:
121. O'rta muddatli bank krediti qancha muddatga beriladi:
122. Markaziy bank tomonidan olib boriladigan "qattiq" pul-kredit siyosati siyosat deb ataladi:
123. Pul multiplikatori nima uchun ishlatiladi?
124. Moliyaviy siyosatning nechta turi mavjud:
125. Tovar va pul bozorlarida muvozanatga erishiladigan model qanday nomlanadi:
126. Pul bozorining eng muhim xususiyatini aniqlang:
127. IS-LM modelini o'rganishga kirishishdan oldin nimani yodda tutish kerak bo'lgan muhim shart:
128. IS egri chizig'i qanday modelni tavsiflaydi:
129. LM egri chizig'i qanday modelni tavsiflaydi:
130. Iqtisodiy o'sish qanday o'lchanadi:
131. Qaysi egri chiziq iqtisodiy o'sishga ta'sir etuvchi omillar haqida umumiy tasavvur berishi mumkin:
132. Iqtisodiy o'sishga qanday omillar salbiy ta'sir qiladi:

133. Qanday omillar iqtisodiy o'sishga ta'sir qiladi?
134. Import boji va kvota o'rtasidagi farq shundaki, faqat boji:
135. Qiyosiy ustunlik printsipli birinchi bo'lib quyidagicha shakllantirilgan:
136. Quyidagi savdo to'siqlarining qaysi shakllari erkin savdo uchun muhim to'siq emas:
137. Agar Frantsiya Angliyaga vino eksport qilsa va Angliya Frantsiyaga to'qimachilik mahsulotlarini eksport qilsa, to'qimachilik narxiga nisbatan vino narxining oshishi quyidagilarni anglatadi:
138. Qaysi iqtisodchi tovar deganda ehtiyojni qondira oladigan hamma narsani tushungan:
139. Erkin savdo siyosati deganda nima tushuniladi:
140. Mahalliy tadbirkorlarni himoya qilishga qaratilgan siyosat:
141. Bojxona tarifi deganda nima tushuniladi:
142. "Demping" deganda nimani anglatadi?
143. Ma'lum vaqt oralig'ida mamlakatga valyuta tushumlari va chet eldagi to'lovlar o'rtasidagi nisbat nima bilan tavsiflanadi:
144. To'lov balansi necha qismdan iborat?
145. Kapital harakati balansi quyidagilarni aks ettiradi:
146. Pul-kredit va fiskal siyosatning samaradorligi quyidagilarga bog'liq:
147. Umumiy muvozanatga qanday omillar ta'sir qiladi:
148. Xalqaro valyuta fondi qayerda tashkil etilgan?
149. Hozirgi valyuta kursi tizimi qanday?
150. Valyuta kursi:
151. Valyuta kursi quyidagilar uchun talab qilinadi:
152. Konvertatsiya qilish uchun nima kerak:
153. Kapital harakatida cheklovlar bo'lmagan taqdirda, yuqori foiz stavkalari va qimmatli qog'ozlarning daromadliligi ma'lum bir mamlakatda quyidagilarga olib keladi:

"Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasining mudiri:

I.I. Ayubov